Przedmowa

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa przygotowało dla wszystkich zainteresowanych historią Krakowa kolejny, 29. numer swoich zeszytów naukowych „Krzysztofory".

Czasopismo „Krzysztofory" ukazuje się już od niemal 40 lat, a w ostatnim czasie, co nas niezmiernie cieszy, regularnie w odstępie roku. Profil wydawniczy „Krzysztoforów" wypracowywany jest na posiedzeniach Kolegium Wydawniczego MHK, gdzie toczą się dyskusje dotyczące jego programu i szczegółowej zawartości. „Krzysztofory" konsekwentnie zmierzają w kierunku rocznika naukowego, który prezentuje przegląd najistotniejszych tematów badań podejmowanych nad dziedzictwem historycznym i kulturowym Krakowa. Ten program rocznika wynika z ambitnej roli Muzeum – najważniejszej instytucji krakowskiej prowadzącej studia nad dziejami miasta. W zależności od potrzeb, ukazuje się jako numer monograficzny poświęcony wybranemu przez Kolegium Wydawnicze szczególnie istotnemu problemowi badawczemu (w 2010 roku był to dwutomowy, monumentalny numer poświęcony Rynkowi Podziemnemu, w 2012 roku będzie to numer monograficzny podsumowujący ostatnie badania Pałacu Krzysztofory) lub w wersji będącej zbiorem artykułów na różne tematy, z wielu obszarów zainteresowań badawczych, tak jak jest to w numerze 29.

Najnowszy zeszyt „Krzysztoforów" zapoznaje nas z badaniami i pracami archeologicznymi i konserwatorskimi prowadzonymi intensywnie w różnych obiektach Krakowa (Emil Zaitz, Michał Zaitz, Grażyna Zaitz oraz Ignacy Jakubczyk i Katarzyna Schejbal-Dereń, Marek Dereń), studiami nad krakowskimi fabrykami kafli (Bożena Kostuch), losami krakowskich legionistów, którzy trafili do niewoli lub zaginęli w latach I wojny światowej (Urszula Oettingen) oraz działalnością Rady Głównej Opiekuńczej w Galicji Zachodniej (Małgorzat Przeniosło). Bronisław Krasnowolski, autor stale współpracujący z rocznikiem naukowym MHK, analizuje powstanie i historię gmachów Szkoły Przemysłowej, także w kontekście prowadzonych w tych obiektach prac konserwatorskich finansowanych przez SKOZK. Krzysztof Prokop przedstawia ciekawe i zupełnie nieznane źródło do dziejów Krakowa u progu epoki rozbiorów, jakim są zapiski nuncjusza papieskiego Giuseppe Garampiego z 1772 roku.

Jednocześnie rocznik „Krzysztofory" chce prezentować jego czytelnikom najważniejsze aspekty działalności naszej instytucji. Te oba strategiczne zadania rocznika, publikacje ważnych opracowań poświęconych wybranym wątkom dziejów i kultury Krakowa oraz wydawanie tekstów będących podsumowaniem badań nad zbiorami Muzeum, a także refleksją nad projektami wystawienniczymi i naukowymi realizowanymi przez naszą instytucję, chcemy w sposób sensowny równoważyć.

Stąd też w najnowszym numerze tradycyjnie już prezentowane są wybrane obiekty ze zbiorów Muzeum (Irena Palca omawia prace Aleksandra Gryglewskiego, Danuta Radwan i Irena Palca *Mszę weteranów* Wincentego Wodzinowskiego, Anna Saratowicz-Dudyńska srebrny monument Stanisława Augusta Poniatowskiego) oraz podsumowany został najważniejszy projekt muzealny Krakowa ostatnich kilku lat: wystawa stała *Kraków – czas okupacji 1939–1945* w Fabryce Emalia Oskara Schindlera (Monika Bednarek, Zuzanna Miśtal).

Pracownicy MHK publikują dorobek swoich badań w zakresie studiów nad historią straży pożarnej (Robert Gaweł), kolej krakowskiej (Dominik Lulewicz), mało znanego warsztatu Zielaskich (Irena Palca), ale także artykuły przygotowane na podstawie interesujących prac magisterskich napisanych przez najmłodszych muzealników (Anna Marszałek, Maria Wąchała, Katarzyna Winiarczyk). Te ostatnie publikacje są, mamy nadzieję, dobrą drogą do przygotowania nowych kadr muzealnych do pracy badawczej na najwyższym poziomie merytorycznym.

„Krzysztofory" mają także swoje specyficzne, cyklicznie przygotowywane artykuły. Tu, w swego rodzaju serii wydawniczej, ukazują się od kilku lat teksty Marii Zientary o polskich artystkach oraz Elżbiety Lang o krakowskich pomnikach. Nowy cykl, poświęcony rytowi pogrzebowemu w dawnej Polsce, otwiera artykuł Grety Czupryniak o pogrzebach królewskich. Wreszcie, pragniemy w tym numerze „Krzysztoforów" zapoczątkować zwyczaj publikacji artykułów recenzyjnych poświęconych najważniejszym publikacjom o Krakowie. Ten pomysł wprowadza w życie kustosz Elżbieta Firlet recenzją książki Waldemara Kowalskiego o Szkotach w Krakowie i Małopolsce w XVI i pierwszej połowie XVII wieku, wydanej przez Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Jacek Salwiński
Zastępca dyrektora ds. naukowych
Muzeum Historycznego Miasta Krakowa